

— Τὸν κακομοίρη! ἡξεύρεις πῶς ήσουν πολὺ ωραῖος τότε!

— Ναι! ναι! ἀλλ' ἀπὸ τότε ἄλλαξκ' ἀλλάθεια; ἀν καὶ μὲ φωνάζουν τόρχος Εὐμορφογούρος.

— Οχι! δά! ἀνέκραξεν ἡ Καλυψώ γελῶσα.

— Λαρ' ὅτου οἱ κατηραμένοι οἱ Βεδουΐνοι μ' ἐγχάλασσαν τὸ ἔνα μου φωτερό... Εὔτυχως τὸ ἄλλο μὲ φθάνεις διὰ νὰ σημαδεῖν καλά... ἀλλά, τί τὰ θέλεις, οἶσον τέλαιος πυρυθολητής καὶ ἀγήματι, εἰναις ἔνα σημάδι ποῦ ποτὲ δὲν ὥμπορῶ νὰ ἐπιτύχω.

— Καλά, τί λέγεις;

— Λέγω δὲι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ καρδιά σου σῖναι τὸ σημάδι τῆς ψυχῆς μου, ἀλλὰ δὲν κατορθῶ νὰ σημαδεῖσθαι καλά καὶ νὰ τὴν ἐπιτύχω.

Η τροφὸς τῆς Ἐμμας ἔνευσε τοὺς ὄφθαλμούς, ὃ δὲ πυράρχης εὐχαριστημένος διὰ τὴν μεταφοράν του περιέμενε τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς μετὰ προφκνοῦς βεβαιότητος, ητις καὶ ἐδικκισλογήθη ἐκ τῶν περιποίησεων διὰ τῶν ὁποίων ἐτίμησεν αὐτὸν ἡ Καλυψώ.

Ἐν τούτοις τὸ κατάστρωμα τῆς πρύμνης εἶχε πληρωθῆ ὑπὸ τῶν ἐκλεκτοτέρων κατοίκων τοῦ Φορέουαγιάλ, ὅλαι: δ' αἱ περὶ τὸν πόλιν ἔξοχαι εἶχον στείλει ἀντιπροσώπους. Ἐνῷ η νῦν διεδέχετο βαθμηδὸν τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὁ ιατρὸς Ἑστουρζώ προσεκάλεσε τὰς κυρίας ὅπως καταβῶσιν εἰς τὸ μετάφραγμα λαμπρῶς φωτισθὲν διὰ κηρίων καὶ φανῶν. Ο Ματρο-Ματύλιος ηθέλησε νὰ δείξῃ εἰς τὴν Καλυψώ καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο θέαμα καὶ ώδηγησεν αὐτὴν κάτω δι' ἄλλης κλίμακος.

«Ἴδοù τὸ βασίλειόν μου, εἴπεν αὐτῇ ὑπερηφάνως τριάντα καννόνια τῶν 30 καὶ δύο δριούζια τῶν 80, εἶναι ωραῖον, ἀλήθεια; . . . καὶ τραχγφδοῦν!

— Ά! ὁ κύριος Μονταγλών, ἐκάθισε τὴν κυρίαν Ἐμμικν εἰς τὸ πλάγιο τῆς γυναικὸς τοῦ διοικητοῦ.

— Ηξεύρει τί κάμνει; ἡσύχασε . . . ἀλλ' αφ' οὐ εἰδεις ὅλας ἀς ἀναβούμεν πάλιν, διότι δὲν κάμνει νὰ μένωμεν ἐδώ.

Ἐνῷ δὲ αἱ κυρίαις ἔπινον ἀναψυκτικὰ ποτὰ, τὸ κατάστρωμα ἐφωτίσθη ὡς ἐκ θαύματος τῇ φροντίδι τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς ὑπηρεσίας· καὶ δὲι οἱ προσκεκλημένοι ἀνέβησαν, ὁ πολυέλαιος καὶ οἱ χρωματισμένοι φανοὶ εἶχον ἀναφθῆ, καὶ λαμπρότατον φῶς διεδέχθη τὸ πρὸ διέλγον ἡμίφως.

Ψιθυρισμὸς εὐχαριστήσεως ἡκαύσθη διὰ τὴν αἰφνιδίαν ταύτην μεταβολὴν καὶ ἡ μουσικὴ ἀνήγειλε τὸν πρῶτον ἀντίχορον, τὸν ὄποιον ἡ Ἐμμικν εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὸν Ἐρνέστον. Ο δὲ Μονταγλών, αὐτὸς μὲν δὲν ἔλαβε μέρος, εὑρε δὲ μικράν χορεύτριαν διὰ τὸν Ίοντιον.

Ω.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΦΩΤΙΟΥ τοῦ σοφωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολαῖ, αἵδησο τοῦ αὐτοῦ παρήρηται πονήματα. Α'. Ἐρωτήματα δέκα σύντομα ταῖς ἀποκρίσεσιν. Τοις συναγωγαῖς καὶ ἀποδείξεις ἀκριβεῖς, συνειλεγμέναι ἐκ τῶν συνδικῶν καὶ ἱστορικῶν Γραφῶν περὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἐπέρων ἀναγκαῖων ζητημάτων. Β'. Κρίσεις καὶ ἐπιλύσεις πάντες κεφαλαῖων, τῷ θεοφιλεστάτῳ, θσιωτάτῳ, Λέοντι ἀρχιεπισκόπῳ Καλαβρίας. Μετὰ προλεγομένων περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων Φωτίου κ.τ.λ. ὑπὸ Παύλου Ν. Βαλέττα, πρώην Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Σύρῳ Ἑλληνικοῦ Παιδαγωγείου. Λονδίνον 1864. Εἰς δον ἐκ σελ. 584.

Τοῦ Φωτίου κί ἐπιστολαῖ, πρὸ ἔτους ἐκδοθεῖσαι ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀνηγγέλθησαν εὐθὺς διὰ τῆς Παρθώρας. Ἐκτοτε δὲ ἀνέγνωμεν καὶ ἔνων κρίσεις περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Βαλέττα, καὶ ίδιως τὰς ἐν τῇ Saturday Review καὶ τῷ Atheneum, πάσας ἐκπούσας τὴν δεξιότητα μεθ' ἣς ὁ ἐκδότης διεπέρανε τὸ ἔργον τοῦτο, οὐχὶ ἀπλῶς ἀνατυπώσας, ἀλλὰ διορθῶδες καὶ ὑπομνηματίσας καὶ διαφωτίσας τὰς ἐπιστολὰς, μετὰ λελογισμένην συμπαραβολὴν τοῦ κειμένου πρὸς ἀρχαιοτέρας ἐκδόσεις. Λιμφότερα δὲ τοῦ λογδίνου τὰ περιοδικὰ ἔκεινα μέμφονται τὸν Κ. Βαλέτταν, ὡς ὑπέρμετρον ἔχοντα τὸν ὑπέρ τῆς ὁρθόδοξου ἐκκλησίας καὶ τοῦ Φωτίου ζῆλον.

Δημοσιεύοντες σήμερον δοκα ἔγραψε τὸ Atheneum περὶ τῆς ἀνὰ χεῖρας συγγραφῆς τοῦ σοφοῦ πατριάρχου, οὐδὲν παρ' ἡμῶν προσθέτομεν, μηδενὸς ἀγνοοῦντος τὸ μέγα σόνομα, καὶ τοὺς ἀκενώτους τῆς πολυμαθείας ἐκείνου θησαυροὺς, καὶ πρὸ πάντων τὸν ἀκαταγώνιστον ζῆλον δι' οὐ διαστήριζε, καὶ ὑποστριζεις ἐπαγγίωσεν εἰς αἰῶνας τὰ δόγματα τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, συρπαγιώσας καὶ τῆς ἔθνικῆς ἡμῶν ὑπάρχειας τὰ θεμέλια διότι ἡ ἐκκλησία οὐ μάνη τὴν γλῶσσαν ἀλλὰ καὶ τὴν ταῦτα τοῦ ἔθνους ἡμῶν περιέσωσεν. Οὐδὲ ἀμφιβάλλομεν διτι ἀν ὑπεκύπτομεν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς Ρώμης, ηθέλομεν ἀπολέσεις ἀφεύκτως πάντας τοὺς ίδιαζοντας ἡμῶν χαρακτῆρας, ὥπως ἀπώλεσαν αὐτοὺς καὶ οἱ ἡ Σικελία καὶ Μεγάλη Ἑλλάδι Ἑλληνες, ἔτι δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ μεταξὺ ἡμῶν περιλειφθέντες εὐάριθμοι ἀπαδοῦταις πνευματικῆς ἔξουσίας τοῦ πάπα.

Τὸν ἀδιάφοροτον τοῦτον δεσμὸν, τὸν συνδέοντα τὴν θρησκείαν μετὰ τῆς ἔθνικῆς ίδιαζοντος μὴ ἐννοοῦντες οἱ ἐκ τῆς Δύσσεως ιστοριογράφοι, καὶ αὐτοὶ οἱ ἡττον δυσμενεῖς, κατέκριναν καὶ κατακρίνουσι τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ δεισιδαιμονίᾳ, ἀνχυμαστώμενοι τὸ τετριμένον ἐκεῖνο διτι τοιαύτην ἔχομεν θεοβλάβειαν, ὥστε προτιμῶμεν τῶν χριστιανικῶν δογμάτων τῆς Ρώμης τὸν μουσουλμανικὸν ζυγόν. Τοῦτο μὴ ἐννοῶν

καὶ ὁ γράψας ἐν τῷ Saturday Review ψέγει τὸν Κ. Βαλέτταν « ὡς ἔχθρον ἐμπαθέστατον τῆς Ρώμης... ὡς ἀνακαινίσαντα πλῆρες κατὰ τὴν 10^η ἑκατονταετηρίδα τὸ πνεῦμα τῆς Θ' ... καὶ ὡς ἀσπασθέντα ὕδρος ἀκαίρου καὶ περιττῆς δριμύτητος. » Οὗτο πως ἡγωνίσθησαν ἄλλοτε ν' ἀρχυρώσωσι τὴν μνήμην καὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς Νοταρᾶς εἰπόντος, ὅτι « κριττέτερόν ἐστιν εἰδέναι ἐν μέσῃ τῇ πόλει φακιόλιον βιοτεῖλον Τούρκου ἢ καλύπτραν λατινικήν. » Ἀλλ' ὁ Νοταρᾶς, δοτις καὶ μαχόμενος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ Βιζυητίου, καὶ μαρτυρικῶς ἀποθνήσκων ἐνώπιον τοῦ πορθητοῦ ἔδειξεν ὅτι ἐσωζεν ἀκέραιον τὸ ἐλληνικὸν φρόνημα καὶ ἀκμαίαν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην, δὲν εἶχε λησμονήσει τὰ ἀνοσιούργηματα στα πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων καὶ ἐν αὐτῷ τῷ θυσιαστηρίῳ τῆς ἀγίας Σοφίας εἶχον παραπομῆσαι οἱ πρόδυμοι τοῦ Σταυροῦ, οὔτε τὴν βίαν δι' ἣς ἡγωνίσθησαν νὰ καταπνίξωσι τὴν τε συνείδησιν καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑλλήνων. Ο Νοταρᾶς καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ Γεννάδιος, ἄλλος Ἑλλην σοφὸς καὶ φιλόπατρις, ἐνίσπον βεβαίως τὸν κίνδυνον τῆς ἀθρικῆς ἀπωλείας, καὶ διὰ τοῦτο προετίμησεν τὴν δουλείαν· διότι ἡ μὲν δουλεία ἀπολακτίζεται ἔστω καὶ μετὰ μακρὸν χρόνου, ἡ ἐθνικὴ ὅμως ἐξόντωσις οὐδέποτε ἀνορθούται. Ἐπὶ τετρακόσιᾳ δὲ καὶ ἐπέκεινα ἔτη ἀπεδείχθη ἔκτοτε, ὅτι ἡρθῶς ἐσκέφθησαν οἱ μακάριοι ἔκεινοι ἄνδρες, διότι, οὐ μόνον δὲν ἔδιάσθημεν ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ἡμετέραν θρησκείαν καὶ γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιαιτέρα τοῦ ἔθνους ἡμῶν ὑπερβολὴς ἀνεγνωρίσθη, καὶ ὥνταγνωρισθεῖσαν ὑπέθυκλψε τοὺς σπινθῆρας, οἵτινες ἀνέλαμψαν ἐπὶ τέλους.

Τὰ προλεγόμενα τοῦ Κ. Βαλέττα, διτικαὶ ἴδιαιτέρως ἐκδιδόμενα ἡθελον ἀποτελέσσει ὄλοκληρον τὸ μον, διελαχυρίζονται τὰ ἔξτις· ἀ—Περὶ τοῦ σγίσματος τῶν ἐκκλησιῶν· δ' — περὶ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φωτίου· γ' — τὸν βίον τοῦ εὐκλεοῦς πατριάρχου· δ' — περὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ ἐ — διεφρόρους περὶ αὐτοῦ μαρτυρίας. Πραγματεύονται δὲ ταῦτα μετ' ἐμβριθείας, καταδεικνύονται καὶ τοὺς ζένους συγγραφεῖς οἵσι έγραψαν περὶ Φωτίου, τοὺς ὅποίους φαίνεται μελετήσας μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας ὁ ἐκδότης. Λί οὐ προστατεύεται πρὸς ταῖς διακοσίκις καὶ διήρηταις ὑπὸ τοῦ ἐκδότου εἰς τάξεις πέντε, ἵτοι εἰς δογματικάς, παρανετικάς, παραχρηματικάς, ἐπιτιμητικάς καὶ ἄλλας περὶ παντοίων ὑποθέσεων. Οποῖα: δέ εἰσιν αὗται ἀριστὶ νὰ φέρωμεν εἰς μαρτυρίαν ἄλλον γενναῖον καὶ σοφὸν πρόδυμον τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, τὸν δοίαντον Κ. Οἰκονόμον εἰπόντας· « Ἐὰν δὲ καὶ τ' ἄλλα, καὶ μάλιστα τὰς ἐπιστολὰς ἀναγνῶς, θαυμάσεις τὸν φιλόσοφον, τὸν μαθηματικὸν, τὸν ιατρὸν, τὸν εὐφραδέστατον φίλορρα. »

Μιᾶς δὲ ἴδιως τῶν ἐπιστολῶν τούτων, τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Βρατίλειον (πελ. 530) τὴν ἀνάγνωσιν συνιστῶμεν ἐνθέρρως πρὸς τοὺς πολιτευομένους Ἑλληνας. Ο Φωτίος, προσελθόντας τὸν ἴσχυρὸν αὐτοκράτορα εἰς μετάληψιν τῶν ἀγράντων μυστηρίων, ἀπέπεμψεν ὡς μικρόνον ὃ δὲ αὐτοκράτωρ δργισθεὶς κατεβίβασεν αὐτὸν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ καθείρξας ἐν Μονῇ εἰς μυρίας ὑπέβαλε κκκώσεις, ἀφορέσας πρὸς μεῖζον τ. μωρίκν καὶ αὐτὰς αὐτοῦ τὰ βιβλία, διότι ἐγίνωσκε φιλομαθέστατον τὸν ἄνδρα. Τότε ὁ Φωτίος ἔγραψε τὴν ἀξιοπρεπεστάτην καὶ, ὡς διοῦς λέγει ὁ ζυγγλος ἐπικριτής, ἀνδρικὴν ἐκείνην ἐπιστολὴν, τὴν ὅποιαν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κ. Βαλέττα, θαυμάζουσι καὶ αὐτοὶ τοῦ ἐπιστείλαντος εἰς κατήγοροι.

Ιηδὸς τὸν ἐκδότην τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φωτίου ὁ φείλομεν διπλασίκν εὐγνωμοσύνην πρῶτον μὲν διότι κατέστησεν αὐτὰς κοινὰς καὶ εἰς ἡμᾶς, τῆς ἀρχαίας ἀτελοῦς ἐκδόσεως γενομένης πρὸ δύο καὶ ἔτι πρὸς ἑκατονταετηρίδων, καὶ σπανίως εὑρίσκομένης καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ ὅπου ἐγένετο ἡ τύπωσις δεύτερον δὲ διότι συνεκδούς, ὡς εἴπομεν, ὑπομνήματα καὶ ἐρμηνείας, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν ἐσφαλμένων καίσσων. Μετεχειρίσθη δὲ πολλὰ δρθῶς ὕδρος ἀρχαῖον, ἀλλ' εὔρουν καὶ εὐληπτον, χάριν τῶν ξένων ἀναγνωστῶν. Ήμετες δὲ ὄρμώμενοι ἐκ τε τῆς ἀμετέρας πείρας καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἐν Ἑλλάδι συγγραφέων, θαυμάζομεν αὐτὸν καὶ διὰ τὸ θάρρος μενοῦ οὐ κατέβη εἰς τὸν ἀληθῶς ἀργαλέον ἀγῶνα ἐκδόσεως βιβλίου ἐκ 581 σελίδων συγκειμένου εἰς δον, τετυπωμένου ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου πολυδάπανος ὁ Ἑλληνικὸς τύπος, καὶ ἐπὶ χάρτου ὥραιοι. Τὸν ἀγώνα τοῦτον οὐδὲ αὐτὸς, φαίνεται, ἡγνόεις ἐνθερμόν δόμως ἔχων τὴν ἔφεσιν τῆς ἐκδόσεως « πρὸς μὲν, λέγει, τὴν τῶν ἐπιστολῶν συλλογὴν καὶ διόρθωσιν καὶ ἀντιγραφὴν, καὶ δὴ καὶ τὴν τῆς τυπώσεως ἐπίβλεψιν, πάσαν ἀφίερωσεν θην εἶχεν ἀπὸ τῆς διδοκαλίας σχολὴν, τὰ δ' ἄλλα τοὺς φιλοχρίστοις καὶ φιλομούσοις τῶν δόμογενῶν... οἵτινες πρόθυμον παρέσχοντο συνδρομὴν εἰς τὴν τοῦ βιβλίου ἐκδοσιν κτλ. » (πελ. 19). Εὐγνωμοσύμεν ἄρα καὶ πρὸς τοὺς δόμογενες τούτους, ἀνευ τῆς συνδρομῆς τῶν δόμων δὲν ἤθελε γοντεύει καὶ διδάσκει· ἡμᾶς σήμερον ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀναγνώρισες ἐπιστολῶν. Θέλουσι δὲ εὐεργετήσει τὴν Ἑλλάδα ἔτι μᾶλλον ἐξὸν συντρέξωσι καὶ εἰς τῆς Μυριοθίσθιας τὴν τύπωσιν, δι' ἣν ἐργάζεται ἡδη ὁ ἀκάματος τῶν ἐπιστολῶν ἐκδότης.

Ο Κ. Βαλέττας προλογίζων δυσπιστεῖ πρὸς τὰς ἴδιας δυνάμεις· ἐὰν δὲ, λέγει, ἐπιχειρῇ νὰ κυλίσῃ καὶ αὐτὸς τὸν πίθον, ἐνθαρρύνεται εἰς τοῦτο ἵνα μὴ δόξῃ ἀργεῖν ἐν τοσούτοις ἐργαζομένοις. Καὶ ἡ μὲν τοικύτη δυσπιστία δεικνύει ἔνδρα μετριόφρονα, γι-

νώσκοντα τὸ μέγεθος τῶν τοιωτῶν ἐπιχειρήσεων· ήμετε; δε σπεύδομεν νὰ συγχράψουν αὐτῷ, κακτημένῳ πίθεν « πάνυ καρτερῶς κακερχμεμένον ».

Ιδοὺ τοῦ Ἀγγλου ἡ ἐπίκρισις.

« Οἱ Ἑλληνισταὶ, καὶ ἐξ αὐτῶν ίδιοις οἱ ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὴν επουδὴν τῆς Θεολογίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἴστορίας, εὑρίσκουσιν ἐν τῷ εἰς ἄντοι καὶ δι' ὀραῖού τύπου ἐκδεδομένῳ τούτῳ τόμῳ οὐκ ὅλη γε τῆς προσοχῆς αὐτῶν ἔξι. Οἱ Φώτιος, οὗτοις αἱ ἐπιστολὲς εἰσὶ σχεδὸν ἀπασχι συνειλεγμέναι καὶ ἐκδεδομέναι ἐν τῷ ἀνὰ χείρας βιβλίῳ κατὰ τρόπου εὐχρηστον, ἵτο ἀνὴρ ἀξιομνημόνευτος, εἴτε καθ' ἑαυτὸν θεωρούμενος, εἴτε ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς σπουδα-
τικῆς, αὐτοῦ θέσσως ἐν τῇ ἴστορίᾳ, τῇς ἐκκλησίας, τοῦ πολυποικίλου σταδίου, καὶ τῶν πολυαρθρικῶν καὶ ἐκτενῶν φιλολογικῶν ἔργων αὐτοῦ. Πεπροκισμένος δὲ ἐκτάκτων πνευματικῶν δυνάμεων, διανοίας ὁζεῖς καὶ διαβοτικῆς, τερχοτίου μνήμης, λαγυρᾶς ἀντελήψεως καὶ λεπτῆς κριτικῆς αἰσθήσεως, ἵτο ἀ-
κίματος ἐν τῇ ἐξασκήσει αὐτῶν, καὶ ἐπανειλημμέ-
νως ἀπεκαλέσθη πρῶτος γραμματικὸς, φήτωρ, ποιη-
τὴς, κριτικὸς, φιλόλογος, μαθηματικὸς, φιλόσοφος,
νομικὸς, θεολόγος, ἔτι δὲ καὶ ἵστρος τοῦ αἰῶνος αὐ-
τοῦ. Οἱ Γιέννων ὄνομάζει αὐτὸν, « γραμμάτων πανε-
πιστήμονα, βαθὺν τὴν σκέψιν, ἀκάμπτον τὴν ἀνά-
γνωσιν, καὶ εὐφραδῆ ». Ἡ πρὸς τὴν μάθησιν ἔφε-
σις αὐτοῦ ἥτο ἀκόρεστος· τὴν φιλολογικὴν δὲ αὐτοῦ
ἐνέργειαν δὲν διέκοπτον αἱ ἐπίσημοι ἀσχολίαι. Τὸ
περίφημον καὶ πολύτιμον αὐτοῦ σύγγραμμα ἡ Μο-
ριόβιβλος ἡ Βιβλιοθήκη, συναπτικὴ ἐπιθεώρησις
τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, περιλαμβάνουσα ἐπιτο-
μὰς ἡ ἀντιγραφὰς οὐχὶ ὀλιγωτέρας τῶν 279 πο-
νημάτων Ἑλλήνων ῥητόρων, θεολόγων, ἴστορικῶν,
γραμματικῶν καὶ ἄλλων, πολλὰ τῶν ὅποιων αὐ-
δικοῦ ἀλλοθεν εὑρίσκονται, μετὰ κριτικῶν ἐπι-
στάσεων πάρει ἐκάστου συγγραφέως καὶ τῶν λό-
γων ἐκάστου αὐτῶν, συνετάχθη ἐν τῷ μεταξὺ τῆς
ὑπερβολασίας αὐτοῦ, ἐνῷ διέτριβεν ὡς πρέσβυτος παρὰ
τοῖς Καλύφαις λησταῖς· Καὶ αὐτοὶ οἱ δριμύτεροι
τῶν ἔχθρῶν αὐτοῦ, τῶν ὅποιων ἡ ἀριθμὸς δὲν ἥταν
μικρός, ὅπερ φυσικὸν δι' ὃ παρίσταται πρόσωπον ἐν χρό-
νῳ εἰς ἄκρον θιελλώδει, ὑπερέμοντο πάντα τὰ
ἄγρια πάθη τῶν θεολογικῶν ἔριδων καὶ τῆς ἐκκλη-
σιαστικῆς ἀλληλομεργίας, καὶ αὐτοὶ λέγομεν οἱ δρι-
μύτεροι αὐτοῦ ἔχθροι ὀμολόγουν τὸ ἀπέραντον τῆς
μαθήσεως, τὴν διξύτητα καὶ τὴν ἴσχυν τῶν συλλο-
γισμοῦ αὐτοῦ, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ καθαρὸν τῆς
φράσεως καὶ τὸ ἐπιχειρόν τοῦ ὄφους, δι' οὐ προσή-
γυγε πολυτίμους ἐκδουλεύσεις εἰς τε τὴν ἐπιστή-
μην καὶ τὴν φιλολογίαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν θρησκείαν,
πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ὅποιας ἀνεσκεύασε δειγμῶς τοὺς

Μανιγκάίους καὶ ὄλλους αἱρετικοὺς βρίθοντας τῷ
καιρῷ ἔκσινοι.

« Οὐδὲν ἦτον ἀξιοσημείωτος εἰσὶ καὶ αἱ παρά-
δοξοὶ περιπέτειαι τοῦ βίου αὐτοῦ, ὃν μόνον αὐταὶ
καθ' ἔχοταις, ἀλλ' ὡς χαρακτηρίζουσαι τὴν Βυζαν-
τινὴν αὐτοκρατορίαν καὶ τὸν αἰώνα ἐν ᾧ ἤκμαζε.

« Μετὰ τὴν ἐκτῆς Πρεσβείας ἐπάνοδον εἰς Κων-
σταντινούπολιν ἐξελέχθη εἰς ἀντικατέστατην τοῦ
ἔξορισθεντος πατριάρχου Ἱγνατίου, προχειρισθεὶς εἰς
τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνα ἀξιωματα ἀπὸ λαϊκοῦ διὰ τῶν ἀλ-
ληλοδιαδόγων βαθμῶν τοῦ μοναχοῦ, τοῦ ἀνα-
γγώστου, τοῦ ὑποδιακόνου, τοῦ διακόνου καὶ τοῦ
πρεσβυτέρου ἐν ἰστρίμοις ἡμέραις. Αἱ διενέξεις αὐ-
τοῦ πρὸς τὸν Πάπτη Νικόλαον Λ' καὶ θεάννην
Η', διετήρησεν ζῶσαν τὴν ἐπὶ μικρὸν ὑφισταμένην
ἀντιτηλίκαι μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς
καὶ τῆς Δύσεως, καὶ συνετέλεσκεν οὐκ ὀλίγον εἰς
τὸν τελειωτικὸν χωρισμὸν, γενόμενον ἐν ἔτει 1054.
Ἐξωρίσθη δὲ καὶ αὐτὸς ὅπως, καὶ ὁ Ἰγνάτιος ἀλλὰ
θαγόντας τοῦ πατριάρχου τούτου, δοτις εἶχεν ἀνε-
κληθῆ ὅπως κατέσχῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἀνέστη πάλιν
εἰς τὸν πατριάρχικὸν θρόνον, ἵνα καὶ πάλιν ἀπο-
πεμφθῇ ὑπερόριος ὑπὸ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, γρη-
ματίσαντος πρότερον μαθητοῦ αὐτοῦ. Φεύγεται
διπλαὶ τὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ὑπερορίαν ὑπεβλήθη
εἰς τραχύτατον βίον, ἐὰν κρίνεται ἐκ τῆς ἀνδρικῆς,
ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ συγκινητικῆς, ἐπιστολῆς ἦν ἔγρα-
ψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, δεινολογούμενος πικρῶς
δι' αἱ μοίστατα ταλαιπωρίας, καὶ ἐπιτιμῶν τὸν κε-
χολωμένον αὐτοῦ κύριον δι' ὄφους ὑψηλόφρονος καὶ
εὐγλώττου ἀγανακτήσεως.

« Αἱ πλεισται τῶν ἐπιστολῶν καίτοι ὀλιγώτερον
εὐγλωττοί, ἔχουσιν ὅμιας γενικώτερον τὸ ἐνδιαφέρον,
καθὸ δινηγόμεναι εἰς ἐκκλησιαστικὰ πράγματα ἐ-
χοντα σχέσιν πρὸς τὴν ἐπίσημον θέσιν τοῦ πατριάρ-
χου, ἡ εἰς θεολογικὰ ζητήματα, οἷον τὰ εἰδικὰ δόγ-
ματα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἡ ὥρισμέναι περι-
κοπαί τῶν Γραφῶν, ἐφ' ὧν εἶχεν ἔγερθη συζήτησι;
τινὰ δὲ τούτων εἰσὶ μᾶλλον περίεργα ἡ σημαντικά.
Εἰς τῶν σκοπῶν οὓς προέθετο ὁ Κ. Βαλέττας, πα-
ρατκευάσας τὴν ἐκδοσιν ταύτην τῶν ἐπιστολῶν τοῦ
Φωτίου, ἥτο ἡ ἐνίσγυσας τῶν ἀρχῶν τῆς Ἑλληνικῆς
Ἐκκλησίας κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς τῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ρώμης. Αὐτὸς τὸ πρώτον κεφάλαιον τῶν προ-
λεγομένων πράγματαί είναι περὶ τῆς ἀληθίους αἵτιας
τοῦ μεγάλου σχίσματος μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν
τούτων, τὴν διοίσαν αὐτὸς, ὡς εἰκός, ἀποδίδει εἰς
τὸν τύφον καὶ τὴν φιλαρχίαν τῆς Ρώμης, καὶ δι' ὅ-
λου τοῦ ἐπιλοίπου τῶν προλεγομένων καὶ ἐν ταῖς
σημειώσεσιν, αἵτιας εἰσὶν ἀφθονοι, παρίστανται ἐν
πάσῃ εὐχαριτῷ ἐκδηλώσεις σφραδροῦ κομματικοῦ
πνεύματος. Οἱ σφιδρὸι οὗτοι θεολογικὸς κομματι-

πυδός, οὐ μόνον ἐλαττοὶ τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν τοῦ συγγράμματος, ἀλλὰ δύναται μᾶλλον νὰ ἔγη ἐκ δικρέτου ἀντίθετον ἀποτέλεσμα τοῦ πρὸς ὃ ἀφώριζε συγγραφεὺς· διότι ἐμπνέει εἰς τὸν ἀναγνώστην δλιγωτέραν θεως περὶ τῶν ἐκτιθεμένων ἐμπιστοσύνην τῆς δσης εἰσὶν ἄξια.

» Τὸν εἰς ὑπεράσπισιν τῆς ἐκκλησίας ζῆλον τοῦ Κ. Βαλέττα ὑπερτερεῖ ἔτι ἡ ἀφοσίωσις αὐτοῦ πρὸς τὸν μέγαν αὐτῆς πρόμαχον, ἐφ' οὐ συσσωρεύει πᾶν εἶδος καὶ πάντα συνδυασμὸν ἐπαινετικῶν ἐπιθέτων, καὶ τὸν ὅποιον περιβάλλει οὐ μόνον διὰ τοῦ μεγαλίου τοῦ ἥρωος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ἀρετῶν τοῦ ἀγίου. Εἰς τοῦτο θὰ ἔγη δλίγους δπαδοὺς, διότι ἐν ᾧ οἱ ἔχθροι τοῦ πατριάρχου τιμῶσι τὴν διάνοιαν αὐτοῦ, οἱ φίλοι δὲν διεκδικοῦσιν ὑπὲρ αὐτοῦ ὑψηλὴν ἡθικὴν περιουσίην.

» Η γλώσσα, ἐν ἣ εἶναι γεγραμμένος δ τόμος οὗτος, δὲν εἶναι τὸ ἐλαχιστὸν ἐνδιαφέρον γραπτηριστικὸν αὐτοῦ. Τὰ Ἑλληνικὰ τῶν τε ἐπιστολῶν καὶ τῶν προσαρτημάτων τοῦ ἐκδότου εἶναι τοσοῦτον παραπλήσια τῶν Ἑλληνικῶν τῶν ἀρχαίων κλασικῶν συγγραφών, ὡστε δύνανται ν ἀναγνωσθεῖν εὐκάλως ὑπὸ τῶν Ἑλληνιστῶν. Εἶναι δὲ περιεργίας ἀξία ἡ ἀριθμοδιότης τῆς ὀρούσας ἀρχαίας γλώσσας πρὸς τὰς θεολογικὰς θεωρίας, περίεργον δὲ καὶ τὸ ὀλίγον καὶ ἀσύμμαντον τῶν μεταβολῶν δισκει εἰσὶν ἀναγκαῖαι. Ινα κατεστάσωσιν αὐτὴν ἐπιτηδεῖαν πρὸς πάσαν νεωτέραν ἀνάγκην. Ο Κ. Βαλέττας ὑπηρετεῖ μεγάλως τὴν φιλολογίαν ἐν γένει, καὶ ἰδίως τὴν τῆς Ἑλλάδος, ἀποδεικνύων ποὺς τοὺς διοικητεῖς αὐτοῦ τὸ κατορθωτὸν τῆς ἀναθηιώσεως τῆς γλώσσας τῶν προπατόρων αὐτῶν, καὶ δίδων παράδειγμα, τὸ ὅποιον θὰ πράξωσι καλῶς νὰ μιμηθῶσι. Μεταξὺ τῆς ἀσχολίας τῆς ἐκ την καθηκόντων τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, ὡς διδασκάλου ἐν Λαοδίνῳ, ἐγένετο ἐκδέτης ἐκτενοῦς συγγράμματος ἀντιπαραβάλλων καὶ διορθῶν τὰ προγενέστερα ἀντίτυπα τῶν ἐπιστολῶν, διαθέτων ταύτας εἰς διάφορα κεφάλαια καὶ ὅλην, παρέχων μέγαν ἀριθμὸν κριτικῶν καὶ ἔγγνωτικῶν σημειώσεων, καὶ δίδων ἐν τοῖς Προλεγόμενοις πληθύν πληροφοριών περὶ τοῦ Φωτίου καὶ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ. »

Ιστορία τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀνατεννίσεως; τῆς Ἑλλάδος, συγγραφεται μὲν ὑπὸ Γ. Γ. Γερβίνου, μεταφρασθεῖσα δὲ ἀπὸ τοῦ πρωτοτύπου ὑπὸ Ιω. Π. Περβανούλου. Τόμ. Α'. 1864. Εἰς 8ον εἰς σελ. 635.

Περὶ τῆς ιστορίας ταύτης ἔγραψεν ἡ Ναυδώρα πρὸ τριῶν ἑτῶν, τὸ 1862, δτε ἐδημοσιεύθη γραμ-

ματί (1). Έπειδὴ δὲ ἐγένετο τότε λόγος καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ περὶ τοῦ συγγραφέως, ἀναγγέλλομεν σήμερον ἀπλῶς τὴν μετάφρασιν τοῦτο μόνον νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ καταδεῖξωμεν ὅτι, ὡς πρὸς μὲν τῶν γεγονότων τὴν διήγησιν δ συγγραφεὺς πατεῖ τὰ ἔχη τῆς ιστορίας τοῦ Κ. Τρικούπη, ἐμφιλογωρεῖ δὲ πλέον τοῦ Ἑλληνος ιστορικοῦ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν διπλωματικῶν πράξεων, τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἡμετέραν ἐθνεγγερσίκν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἀσχοληθεὶς εἰς τοῦτο μετὰ πολλῆς ἐπιστράτιας, ὡς ἔθιος τοῦ; Γερμανοῖς. Καὶ δὲν λέγομεν μὲν ὅτι περὶ τὴν ἐκτίμησιν ἔργων τε καὶ προσώπων δὲν σφάλλει ἐνιστεῖ δὲν πρέπει δικαῖος καὶ νὰ λησμονῶμεν ὅτι οὐδεὶς πλὴν διοικητοῦς δύναται νὰ γράψῃ ἀκριβῶς τὴν ιστορίαν διηνούς τινός διότι, δισῷ καὶ ἀν ὑποτεθῆ συφός καὶ εὔσυνειδητος δ ξένος ιστορικός, οὔτε τὸν χαρακτήρα, οὔτε τὰ ἔθιμα, οὔτε τὰ ἥθη, οὔτε τὰς παραδόσεις τοῦ ἔθνους περὶ οὐ γράφει γινόσκει, δικαῖος ερμηνεύων καὶ συνδιάζων αὐτὰ δεδοτούς, ἔξαγαγη ἀσφαλῆ συμπεράσματα. Ο Montaigne ἐπειδύμει μάλιστα τὸν ιστοριογράφον καὶ συνεργὸν ἡ κακὴ σύγγραφον διὰ τοῦτο, λέγει, αἱ ιστορίαι τῶν ἀρχαίων, Ἑλλένων τε καὶ Ρωμαίων, εἰσὶ θαυμάσιαι: διὰ τὴν ἀκρίβειαν.

Καὶ περὶ μὲν τῶν τοιούτων ἐλλείψεων θέλουμεν διμιλήσαι μετὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ τοῦ δευτέρου τόμου τὸν δὲ ἀνὰ γειραῖς ἐπεξελθομέν μετὰ πλείστης σπουδῆς, οὐ μόνον διότι αἰσθανόμενα ἀναφλεγομένην τὴν ἡμετέραν φιλοπατρίαν καὶ ἔξαιρόμενον τὸ ἔθνικὸν φρόνημα διάκονος, ἀλλὰ καὶ διότι τὰς περιπετείας αὐτοῦ ἔξιστορει μετὰ ἐμβριθείας ἀμπα δὲ καὶ ἀφελείας δ συγγραφεύς, ἐμβριθείας καὶ ἀφελείας τὰς ὅποις μεταφέρει ἐπιτηδείας εἰς τὸν μετάφρατον δ Κ. Περβανούλος. Ιστορικὸς ὁν καὶ οὗτος ἐμβριθέντει εἴπερ τις ἄλλος εἰς τὸν συγγραφέων τὸν νοῦν, καὶ ἔρμηνεις αὐτὸν μετὰ τῆς ἀκριβείας τῆς ιδιαίτερης εἰς διαδεχόμενον. Διὰ τοῦτο καὶ δ ἄγγλος συγγραφεὺς, οὐτινος τὸν ἀξιοσημείωτὸν περὶ διοικητοῦ πολιτεύματος σύγγραμμα ἔκρινε πρὸ τινῶν μηνῶν δ ἡμέτερος μεταφραστής (2), ἔγραψεν ἐνταῦθα διότι ὑπὲρ πάσας τὰς ἄλλας κρίσεις δοπάζεται καὶ τιμᾷ τὴν τοῦ Ελληνος ιστορικοῦ.

Οφείλω δὲ νὰ ἐπαναλάβω καὶ σήμερον δτε καὶ ἀλλοτε ἔλεγον διμιλῶν περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Κ. Τρικούπη: δτε τὴν ιστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος πρέπει νὰ εἰσαγάγωμεν ὡς μάθημα ὑποχρεω-

(1) Τόμ. ΗΓ'. σελ. 302.

(2) "Ἡς Πανδώρας; τόμ. ΗΕ', σελ. 481, 512, 552.

τικὴν εἰς τὰ ἡμέτερα σχολεῖα διάτη οὐκ ὀλίγοις τῶν νεωτέρων λαγίων ἐντυγχάνουσιν γινώσκουσι τὴν ἱστορίαν ταύτην δσον καὶ τὴν τῆς Ἰαπωνίας. Καὶ ὅμως, οὐ μόνον κατ' ὁρειλήν πρέπει νὰ μὴ ἀγνοῶμεν τοὺς πατέρας ἡμῶν καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀλλ' ὅπως « καὶ μηδὲν ἀνάξιον ἐπιτηδεύωμεν τῶν προγόνων, » ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀλικαρνασσεὺς, ή καὶ ὅπως ἀποκτῶμεν ἐμπειρίκην τῆς ἱστορίας, κατὰ τὸ σοφὸν τοῦ Πολυβίου ἥπτον, τὸ ὅποιον ἔταξεν ὁ Κ. Τρικούπης ἐν χερχλίδι τῆς ἱστορίας αὐτοῦ.

Monete inedite dei Gran Maestri dell' ordine di S. Giovanni di Gerusalemme in Rodi, dichiarate da P. Lambros. Venezia 1865. « Ήτοι: « Ἀνέκδοτα νομίσματα τῶν Μεγάλων Μαγίστρων τοῦ ἐν Τόδῳ τάγματος τῶν Ἰουαννιτῶν ὑπὸ Π. Λάζαρου. Ἐντία 1865. »

Τὸ πόνημα τοῦτο εἶναι κατὸ ἐκεῖνο τὸ ἐκδοθὲν ἐν τῇ Πανδώρᾳ τὸ 1859 ἔτος (1), τὸ ἐπικινεθὲν κατὰ τὴν Ἑσπερίαν καὶ μεταφρασθὲν ἐν τῇ Γαλλίᾳ, δι' ὃ ἢ ἐν Προσίσιοις *Revue Numismatique* ἔγραψε τὰ διαθρύπτοντα ἐκεῖνα τὴν Ἑλληνικὴν φιλοτιμίαν, ἀτινχ δημοπιεύσαντες ἄλλοτε (2), κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπικαλάθωμεν καὶ σήμερον, ὅτε μετάφρασις ἴταλικὴ ὑπὸ ἐμπειρίου νομιμυκτολόγου τοῦ Καρδιού Kunz γενομένη, ἐπικυροὶ τὰς προηγηθέσας γνώμας καὶ ἐπικροτεῖ τὴν ἐμπειρία τοῦ συγγραφέως.

« . . . Ἐχάρημεν καθ' ὑπερβολὴν ἀνχγνάντες ἀξιόλογον ἀρθρὸν γραφὲν καὶ δημοσιεύθὲν ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ ἀνδρὸς ἀνήκοντος εἰς τὸ μεγάθυμον χρυστικνικὸν ἔθνος μεθ' οὐ συνδέουσιν ἡμᾶς τοσοῦτοι δεσμοῖς. Πλὸς δὲ νὰ μὴ καταδείξωμεν εὐχαρίστως ὅτι οἱ Ἑλληνες ἐκεῖνοι, οἵτινες ὑπῆρχαν κατὰ πάντα διδάσκειν ἡμῶν, ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἔτι ἀξιοὶ ἡμῶν ἐρχομένοι; »

Μετὰ τὴν τοιχύτην ἐπιδοκιμασίαν τοῦ σοφοῦ K. Adrien Longpérier, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐπίστροφος ἐπιστήμονος K. Kunz μετάφρασιν, πᾶσα παρ' ἡμῶν κρίσις ματαική. Τοῦτο μάνον πρέπει νὰ ἀνχγράψωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἔργα ὡς τὰ τοῦ K. H. Λάζαρου καὶ τὰ τοῦ K. Σπ. Ζαχαρείου, οὖτινος τὸ πολλοῦ λόγου καὶ μελέτης ἀξιού σύγγραμμα. Τὰ Ἱταλοελληνικὰ, « ἐδημοπιεύσαμεν τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῇ Πανδώρᾳ, συντελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν διαφώτισιν τῆς τοσούτῳ σκοτεινῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους αἰῶνος. »

(1) Τόμ. Θ', σελ. 497.

(2) Τόμ. Γ', σελ. 283.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΕΚΒΟΛΙΚΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΑΟΝ ΔΟΓΟΝ ΑΛΕΞΙΟΥ Α' ΤΟΥ ΚΟΜΝΗΝΟΥ.

ὑπό

Ι. ΣΑΚΚΕΛΙΩΝΟΣ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 364).

Αὔτ. στίχ. 28. *Oἰκειακῶν*] *Oἰκειακὰ* ἢ *Ίδια* ἐλέγοντο τὰ ἴδια τῶν αὐτοκρατόρων κτήματα καὶ αἱ ἐξ αὐτῶν πρόξεδοι. Ο δὲ τὸν τούτων πάντων πεπιστευμένος διοίκησιν ἐλέγετο *'Ο ἐπὶ τῷ οἰκειακῷ ή Λογοθέτηρ τῷ οἰκειακῷ, καὶ Κόμης τῷ ίδιαντι τῷ θείων ιδικῶν* [Ἄτακτ. Τόμ. Ε', σελ. 260], καὶ παλαιότερον *Κόμης τῷ πριβάτων* (έλλην. *ἴδιων*) [Θεοδώρητ. Εκκλ. Ιστορ. Γ'. 16'], πρὸς ἀντιδιαστολὴν δηλουνότι τῶν τοῦ δημοσίου, ὑπαγομένων ἐκείνων τῷ Λογοθέτῃ τοῦ γενικοῦ. Ἐπιρίθη δὲ τι τελευταία αὕτη ὀνομασία ἀχρις Ἀναστασίου τοῦ Βικέρου, κατὰ τὴν μερτυρίκην Ιωάννου Λαζαρεντίου τοῦ Λυδοῦ: « *Κόμης πριβάτων*, ὁ τῶν ίδια πως τοῖς βασιλεῦσι προσηκόντων προεστώς ἀχρις Ἀναστασίου βασιλέως οὗτως ἐκκλείτο» [Περὶ πολιτ. ἀρχ. Β'. 27]. Ίδιαν δὲ τὴν καὶ τοῦτο ὑπουργεῖον, *Σέκρετον τῷ οἰκειακῷ λεγόμενον*, ἀναλογοῦν δὲ τῷ καθ' ήματις: *Τύπουργεῖον* ἐπὶ τοῦ βασιλ. οἰκου.

Αὔτ. στίχ. 29. *Κουρατορίων*] ἀπὸ τοῦ Λατιν. *Curator* (έλλην. *Φροντιστής*, *Ἐπιμελητής*) είρηται τὸ *Κουρατόριον*, ἦτοι *Ἐπιμέλημα*, ἢ γοῦν *Ἐπιτροπεία*. Πολλὰ γάρ ὑπῆρχον ἐν Κωνσταντινούπολει βασιλικὴ οἰκοδομήματα, οἷον παλάτια, ἀρχεῖα καὶ ἄλλα, ὃν ἡ ἐπιστελλεῖ τοῖς ἐπισημοτέροις τῶν πολιτῶν ἐπετέτραπτο. Ἀλλ', ὡς ἔστιν, ἡ τῶν ἐπιστατῶν ἡ ἐπιτρόπων τούτων ἐπιτήρησις ἡγεμονεῖται τοῖς οὖτοις καλούμενοις *Βερόιοις*.

Αὔτ. *Εἰδικῶν*] *Εἰδικοί* (ταῦτὸν τῷ *Ίδιοι*) εἰλέγοντο, ὡς ἔοικεν, οἱ κατὰ μέρος ἐπιστάται τῶν βασιλικῶν τμημάτων.

Αὔτ. *Γηροτρόφων*] Οἱ *Γηροτρόφοι* ἢ *Γηροκέμοι*, κατὰ Πορφυρογέννητον, ὑπέκειντο τῷ *Σεκρέτῳ* τῆς σακελλῆς [Ἐκθ. τῆς βασιλ. πάζ. σελ. 417]· εξ οὗ περ εἰκάζεται, ὅτι ἐκ τοῦ ίδιακτέρου αὐτοκρατορικοῦ ταχείου ἐγραφησίτο. ἡ ἀναγκαῖα διαπάνη, πρὸς περίθαλψιν τῶν ἀπόρων καὶ ἐγκαταλειπμένων γερόντων, ὡς ἔτι καὶ πρὸς ἀνατροφὴν τῶν ὀρφανῶν, περὶ ὃν αὐτίκα δηλώσει ὁ λόγος. Πρώτη δὲ, κατὰ Κωδινὸν, ἡ υκαρίκη Ἐλένη, ἔκτισσα γηροκομεῖον σελ. 38.—Πρόλ. καὶ ἀνωτ. σελ. 48].

Αὔτ. στίχ. 30. *Ὀφαροτρόφων*] Οἱ *Ὀφαροτρόφ-*